

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/fotorelacje/240897,81-rocznica-smierci-plk-Narcyza-Wiatra-Zawojny.html>
13.05.2026, 18:35

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”

21 kwietnia 2026 r. w Krakowie, w miejscu śmierci zamordowanego przez UB płk. Narcyza Wiatra „Zawojny” (21 kwietnia 1945 r.), odbyła się uroczystość poświęcona działaczowi ludowemu, komendantowi Batalionów Chłopskich na Małopolskę i Śląsk, oficerowi Armii Krajowej.

21.04.2026

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Zaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Zaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Zaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Zaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Zaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Zaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Zaneta Wierzgacz (IPN)

81. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny”. Fot. Zaneta Wierzgacz (IPN)

- Możemy patrzeć na cel, dla którego zgromadziliśmy się tu, z kilku perspektyw. Możemy mówić, że przyszliśmy tutaj, aby uczcić płk. Narcyza Wiatra „Zawojnę” jako jednego z tych oficerów Wojska Polskiego, którzy oddali życie za niepodległość. Patrząc z innej perspektywy, możemy powiedzieć, że przyszliśmy tutaj, aby oddać hołd jednej z tysięcy ofiar totalitarnego reżimu, bo obowiązkiem wolnej Polski jest dbać o pamięć tych, których totalitaryzmy

zamordowały. Możemy też patrzeć na płk. Wiatra jako na jedną z najważniejszych postaci Ruchu Ludowego. Nie tylko w Małopolsce, ale w skali ogólnopolskiej. Możemy także powiedzieć, że gromadzimy się tutaj dlatego, że ta śmierć - morderstwo dokonane przez funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa - odsłania przed nami istotę reżimu komunistycznego. - powiedział w swoim wystąpieniu dyrektor krakowskiego IPN dr hab. Filip Musiał.

Wojewoda Krzysztof Jan Klęczar odczytał list wicepremiera i szefa MON Władysława Kosiniaka-Kamysza skierowany do zebranych.

Organizatorami uroczystości przy upamiętnieniu na krakowskich Plantach, pomiędzy ulicami Dominikańską i Sienną, byli Oddział IPN w Krakowie oraz wojewoda małopolski.

Narcyz Wiatr „Zawojna” (1907-1945)

Urodził się w wiejskiej rodzinie w Stróżach Niżnych koło Nowego Sącza. Studia prawnicze skończył w Poznaniu. Tam zaangażował się w działalność w ruchu ludowym. Należał m.in. do Wielkopolskiego Związku Młodzieży Wiejskiej „Społem” i Związku Młodzieży Wiejskiej „Wici”.

Po studiach wrócił w rodzinne strony. Został członkiem Zarządu Powiatowego ZMW „Wici” w Grybowie, a w 1935 r. prezesem „Wici” powiatu sądeckiego i członkiem Stronnictwa Ludowego. Za swą działalność, zwłaszcza udział w protestach, trafił do więzienia, a w 1937 r. - do obozu w Berezie Kartuskiej. Nadal jednak organizował strajki chłopskie. Bronił też ludowców w procesach sądowych.

W sierpniu 1939 r. został zmobilizowany i trafił do 1. Pułku Strzelców Podhalańskich. Po kampanii wrześniowej wrócił w Nowosądeckie. Włączył się w działalność konspiracyjną, używał pseudonimu „Zawojna”. Od 1940 r. był komendantem Obwodu Nowy Sącz Batalionów Chłopskich, a rok później komendantem Okręgu VI BCh. Organizował m.in. akcje przeciwko ściąganiu kontyngentów żywnościowych przez Niemców. Od marca 1944 r. był członkiem Okręgowego Kierownictwa Ruchu Ludowego w Krakowie.

Od stycznia 1945 r. Wiatra poszukiwał UB. Na jego trop bezpieka wpadła poprzez kobietę, która starała się znaleźć swego aresztowanego brata. „Zawojna” zginął 21 kwietnia 1945 r. na Plantach od kul zabójców związanych z komunistycznymi organami bezpieczeństwa. Komunistyczna prokuratura wszczęła wówczas śledztwo, ale umorzyła je, a akta zniszczono. Ponownie śledztwo ruszyło po 1956 r. i także nie przyniosło rezultatu, choć sprawcy zabójstwa żyli i działali w ZSL. Jednego z nich oskarżono dopiero w latach 90. Był już chory, zmarł w 2003 r. a przed wydaniem wyroku.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Kraków

Zbrodnie komunistyczne

Relacja

Powiązane wiadomości

Archiwum Pełne Pamięci. Niewydana biografia płk. „Zawojny” - maszynopis nr 10